

RČSOK – advokát ruského byznysu v České republice

Jonáš Syrovátka

Nezastupitelnou roli při podpoře českého exportu, na němž je česká ekonomika vysoce závislá, hrají obchodní komory, sloužící jako pomocný a poradní orgán pro podniky se zájmem podnikat v zahraničí. V České republice v současné době působí téměř šest desítek obdobných organizací, přičemž šest z nich se věnuje navazování stykům se zeměmi v post-sovětském prostoru.¹ Jednou z nich je i *Rusko-česká smíšená obchodní komora* (RČSOK), v jejímž čele stojí podnikatel Vladimír Ermakov, bývalý ředitel plynárenské firmy Vemex, dceřiné společnosti ruské státní firmy Gazprom, který bývá označován za jednoho z nejvlivnějších Rusů v Česku.² Jak už název napovídá, tato komora pomáhá také ruským firmám, které mají zájem se etablovat na českém trhu.

RČSOK byla založena v září 2012 s cílem „rozvoje hospodářských a obchodních vztahů mezi Českou republikou a Ruskou federací“.³ Zakládajícími členy byly například společnosti Moravské naftové doly (provozující spolu se společností Gazprom od července 2016 zásobník plynu v Dambořicích⁴), Lukoil (spolu s poradcem prezidenta Miloše Zemana Martinem Nejedlým vlastnila dnes již zaniklou společnost Lukoil Aviation Czech⁵), Červa Export-Import (vlastněná ruským akcionářem⁶), První česko-ruská banka (proslula půjčkou francouzské političce Marine Le Pen⁷) nebo již zmiňovaná firma Vemex.⁸ Dle Ermakova byla hlavním

¹ BussinesInfo.cz; 1. 1. 2016 (Dostupné online – <https://www.businessinfo.cz/cs/clanky/prehled-zahranicnich-obchodnich-komor-4550.html>)

² Slonková, Sabina; Neovlivní.cz; 9. 3. 2016 (Dostupné online – <http://neovlivni.cz/top-7-ruskych-podnikatelu-s-nejvetsim-vlivem-v-cesku/>)

³ RČSOK; citováno 12.8. 2017 (Dostupné online – http://www.rckomora.eu/cz/komora/zakladni_informace/)

⁴ Schindler, Jan; Info.cz; 1. 7. 2016 (Dostupné online – <http://www.tzb-info.cz/119333-gazprom-export-a-mnd-otevrel-podzemni-zasobnik-plynu-damborice>)

⁵ Hrubeš, Karel; Seznam.cz; 21. 11. 2016 (Dostupné online – <https://www.seznam.cz/zpravy/clanek/stopy-vedou-do-belize-firma-prezidentova-poradce-ma-jeste-jednoho-spolecnika-3995>)

⁶ Justice.cz; citováno 12. 8. 2017 (Dostupné online – <https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik-firma.vysledky?subjektId=661888&typ=UPLNY>)

⁷ Soukup, Ondřej; Aktuálně .cz; 23. 1. 2017 (Dostupné online - <https://zpravy.aktualne.cz/zahranici/prvni-cesko-ruska-banka/r~770239bae15511e6b781002590604f2e/>)

⁸ RusTrade.cz; citováno 12. 8. 2017 (Dostupné online – <https://www.rustrade.cz/userfiles/vcz/news/2012/2009.php>)

důvodem založení samostatné organizace (de facto duplikující činnost již fungující Komory pro hospodářské styky se SNS (KH SNS)) lepší ochrana zájmů ruských firem na českém trhu.⁹ Záhy po jejím vzniku se ke komoře přidružila i desítky českých firem (včetně takových gigantů jako Česká spořitelna) se zájmem o podnikání v Rusku.¹⁰ V roce 2014 měla komora 40 členů.¹¹ Zřejmě pod vlivem sankcí a poklesu česko-ruské obchodní výměny jejich počet postupem času klesl na dnešních 24. Služby RČSOK však stále využívají i velké společnosti jako je Pojišťovna VZP, PPF Advisory Russia, strojírenská firma Škoda JS, reklamní agentura Essential Communication (dlouhodobě pracující pro ruské státní konsorcium Rosatom¹²) či státní firma z oblasti leteckého průmyslu LOM Praha. Specifického člena RČSOK, který se svým oborem činnosti výrazně liší od zbytku členů komory, představuje ruskojazyčný týdeník Pražský Telegraf vycházející v ČR, jehož šéfredaktorka Natálie Sudliankova je členkou předsednictva komory.¹³ Výjimkou není ani situace, kdy jsou členové RČSOK zároveň členy KH SNS. To se týká 4 společností – České spořitelny, advokátní kanceláře Havel, Holásek & Partners, výrobce těžebních přístrojů NOEN a Sberbank CZ.¹⁴ Z hlediska sektorového zaměření je komora relativně úzce vyprofilovaná – její členové podnikají zejména v průmyslu, energetice a finančnictví, čemuž odpovídá i její vnitřní struktura.

⁹ Aktuálně.cz; 4. 2. 2013 (Dostupné online – <https://zpravy.aktualne.cz/denik-insider/sila-ruskeho-byznysu-v-cesku-stoupa-sve-zajmy-bude-branit-sam/r~i:insider:article:17127/>)

¹⁰ Aktuálně.cz; 12.12. 2012 (Dostupné online - <https://zpravy.aktualne.cz/denik-insider/cesko-ruska-obchodni-lobby-se-rozrusta-pridala-se-ceska-sporitelna-ci-rudolf-jelinek/r~i:insider:article:15103/>)

¹¹ RČSOK Katalog 2014; citováno 12. 8. 2017 (Dostupné online - http://www.rckomora.eu/files/katalog%20final%201_fm.pdf)

¹² Břešťan, Robert; HlidaciPes.org; 7. 9. 2016 (Dostupné online – <http://hlidacipes.org/cinska-firma-potvrzuje-zajem-o-ceske-jadro-shani-agenturu-pro-ovlivnovani-politiku-i-verejnosti/>)

¹³ RČSOK; citováno 12. 8. 2017 (Dostupné online – <http://www.rckomora.eu/cz/komora/clenove-komory/>; <http://www.rckomora.eu/cz/komora/organy/>)

¹⁴ RČSOK; citováno 12. 8. 2017 (Dostupné online - <http://www.rckomora.eu/cz/komora/clenove-komory/>; KH SNS – <http://www.komorasns.cz/companies/>)

Téměř dva roky po svém založení RČSOK otevřela zastoupení v Moskvě.¹⁵ Komora navazuje kontakty jak s různými subjekty v RF,¹⁶ tak s organizacemi podobného zaměření v ČR.¹⁷ Svým členům nabízí standardní služby – konference o vybraných problémech, semináře a podnikatelské mise. Ve srovnání s KH SNS je počet pořádaných akcí o několik řádů nižší.¹⁸ Další aktivitou, jíž se komora snaží podpořit podnikání svých členů, je každoroční vydávání katalogu zaměřeného zejména na možnosti získání finanční pomoci při podnikání na českém trhu.¹⁹ Vzhledem k relativně omezené formální činnosti RČSOK, se dá předpokládat, že hlavní přínos pro členy představuje možnost neformálního navázání kontaktů.²⁰ Jednou z aktivit RČSOK byl zřejmě i lobbying, který měl česko-ruskému konsorciu MIR.1200 (jehož členem byla ŠKODA JS a především Rosatom) pomoci ve vítězství v tendru na dostavbu jaderné elektrárny Temelín.²¹ Předseda RČSOK Ermakov o této věci údajně jednal i s lobbistou Romanem Janouškem.²²

Do veřejného povědomí se RČSOK snažila dostat pořádáním kulturních akcí. Prostřednictvím Nadačního fondu (založeného v roce 2013) financovala vztyčení pomníku Alexandra S. Puškina na Puškinově náměstí v Praze při příležitosti 215. výročí básníkova narození (tedy v roce 2014). Tuto akci kritizovala opoziční zastupitelka za Stranu Zelených Petra Kolínská, která ji považovala za nedostatečně konzultovanou s veřejností a RČSOK za nedůvěryhodného partnera.²³ Financování Puškinova pomníku je jedinou dohledatelnou

¹⁵ Energy Polis.ru; 12. 7. 2014 (Dostupné online – <http://energy-polis.ru/energo/2448-vstrechnoe-dvizhenie-vzaimovogodnoe-rossijsko-cheshskoe-sotrudnichestvo.html>)

¹⁶ RČSOK; citováno 12. 8. 2017 (Dostupné online – http://www.rckomora.eu/cz/novinky/archiv_novinek/12-4-2016-R%C4%8CSOK-podepsala-memorandum-o-spolupr%C3%A1ci-s-Ministerstvem-pr%C5%AFmyslu-a-obchodu-Republiky-Tatarst%C3%A1n/)

¹⁷ RČSOK; citováno 12. 8. 2017 (Dostupné online – http://www.rckomora.eu/cz/novinky/archiv_novinek/5-2-2015-Podpis-Memoranda-o-spolupr%C3%A1ci-mezí-sm%C3%AD%C5%A1en%C3%BDmi-obchodn%C3%ADmi-komoramí/)

¹⁸ Komorasns.cz; citováno 12. 8. 2017 (Dostupné online – <http://www.komorasns.cz/events/>)

¹⁹ RČSOK; citováno 12. 8. 2017 (Dostupné online – <http://www.rckomora.eu/files/manual-final-15-f1-6.pdf>)

²⁰ Což potvrdilo i několik společností, které služeb RČSOK využívaly (viz – Danielová 2015 (Dostupné online https://www.vse.cz/vskp/45373_rusko_ceska_smisena_obchodni_komora))

²¹ Aktuálně.cz; 22. 3. 2013 (Dostupné online – <https://zpravy.aktualne.cz/denik-insider/ruska-kultura-pronika-na-ceska-jeviste-s-touhou-ovladnout-jadro/r~i:insider:article:19239/>)

²² Aktuálně.cz; 27. 1. 2014 (Dostupné online – <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/janousek-se-sesel-s-jermakovem-policie-vetrila-temelin/r~049d06b2876b11e3879b0025900fea04/>)

²³ Strana Zelených Praha – 6; citováno 12. 8. 2017 (Dostupné online – <http://praha6.zeleni.cz/a-slavnostne-vam-darujeme-sochu-puskina/>)

aktivitou, kterou Nadační fond RČSOK od svého založení realizoval. Některé další akce komora podpořila svým patronátem. V březnu 2013 organizovala vystoupení sopranistky Olgy Peretjatkové v Pražském Obecním domě. Tato akce byla označována jako součástí PR kampaně ruských zájemců o dostavbu Temelína.²⁴ RČSOK byla aktivní při pořádání veřejných akcí zejména na jaře 2015 u příležitosti 70. výročí konce druhé světové války, kdy organizovala koncert klasické hudby ve Španělském sále Pražského hradu a česko-ruský koncert dětských souborů *“Ať je stále mír!”*. Nad oběma akcemi převzal záštitu prezident Miloš Zeman.^{25,26} Mimo veřejných akcí RČSOK pořádá pravidelná předvánoční setkání svých členů, kterých se účastní i přední představitelé ruského vyslanectví.²⁷ V letech 2013 a 2015 komora uspořádala také setkání podnikatelů s představiteli ruské komunity v Karlových Varech.²⁸

Do politického dění RČSOK vstoupila několikrát. Již na samém začátku své činnosti si vytkla za cíl zjednodušit vízovou proceduru a udělování povolení k pobytu pro ruské byznysmeny. K úpravě příslušné legislativy vyzvala vládu a obě komory parlamentu.²⁹ Podruhé o sobě komora dala vědět v červnu 2016, kdy se na vládu obrátila se žádostí, aby na Summitu EU nepodpořila prodloužení protiruských sankcí.³⁰ Žádný z vládních představitelů na tuto žádost oficiálně nereagoval a ČR společně se zbytkem členských zemí EU prodloužení sankcí podpořila.

²⁴ Viz pozn. 20

²⁵ RČSOK; citováno 12. 8. 2017 (Dostupné online – http://www.rckomora.eu/cz/novinky/archiv_novinek/23-3-2015-Slavnostn%C3%AD-koncert-na-Pra%C5%BESk%C3%A9m-hrad%C4%9B-dne-23--3--2015/)

²⁶ ParlamentníListy.cz – <http://www.parlamentnilisty.cz/zpravy/tiskovezpravy/V-Den-Vitezstvi-znely-Prahou-pisne-ktere-zpivaly-deti-z-RF-a-CR-374965>

²⁷ RČSOK; citováno 12. 8. 2017 (Dostupné online – <http://www.rckomora.eu/cz/novinky/aktuality/6-12-2016-Spole%C4%8Densk%C3%A9-setk%C3%A1n%C3%AD-%C4%8Dlen%C5%AF--partner%C5%AF-a-host%C5%AF-R%C4%8CSOK/>)

²⁸ MafraEvents.cz; 11. 7. 2015 (dostupné online – http://www.mafraevents.cz/diplomaticky-vecer-0o1-/konference.aspx?c=A150708_103527_pripravovane-konference_knig&galerie); Parlamentnilisty.cz; 4. 7. 2013 (Dostupné online – <http://www.parlamentnilisty.cz/zpravy/tiskovezpravy/Rusko-ceska-smisena-obchodni-komora-Probeklo-pratelske-setkani-v-Karlovych-Varech-277954>)

²⁹ Novotný, Jiří; iProsperita.cz; 9/2013 (Dostupné online – <http://docplayer.cz/5690355-Svet-se-strasne-zmensil.html> (str. 3))

³⁰ Iru.cz; 13. 6. 2016 (Dostupné online – <http://www.irucz.ru/cz/zpravy/1-/102000000000-ceska-republika/000-/102000610000-praha-hlm/300-prumysl-lehky/30496-vyzva-rusko-ceske-smisene/>)

RČSOK v roce 2016 výrazně utlumila svou činnost. Bylo to kvůli podnikatelským neúspěchům svého předsedy Ermakova, jehož firmy ALED Praha a Eco Power Energy se dostaly do finančních problémů.³¹ I přesto její kontakty očividně stále sahají až do nejvyšších pater – zasedání Valné hromady v dubnu 2017 se účastnil i exministr Jan Mládek.³² Proto se vyplatí sledovat aktivity RČSOK i nadále – třeba v souvislosti s připravovaným tendrem na nové bloky jaderné elektrárny Dukovany o jejichž stavbu se hodlá ucházet i společnost Rosatom, která je také členem komory.³³

³¹ Kubátová, Zuzana; iDnes.cz; 1. 1. 2017 (Dostupné online – http://ekonomika.idnes.cz/vitezove-a-porazeni-2016-cesky-byznys-dby-/ekonomika.aspx?c=A161229_2295206_ekonomika_rts); iDnes.cz; 5. 1. 2017 (Dostupné online – http://ekonomika.idnes.cz/rus-vladimir-jermakov-gazprom-eco-power-energy-fr5-/ekoakcie.aspx?c=A170105_113411_ekoakcie_vem)

³² RČSOK; citováno 12. 8. 2017 (Dostupné online – http://www.rckomora.eu/cz/novinky/archiv_novinek/04-04-2017-Jedn%C3%A1n%C3%AD-%C5%99%C3%A1dn%C3%A9-Valn%C3%A9-hromady-R%C4%8CSOK/)

³³ RČSOK; citováno 12. 8. 2017 (Dostupné online – <http://www.rckomora.eu/cz/komora/clenove-komory/>)